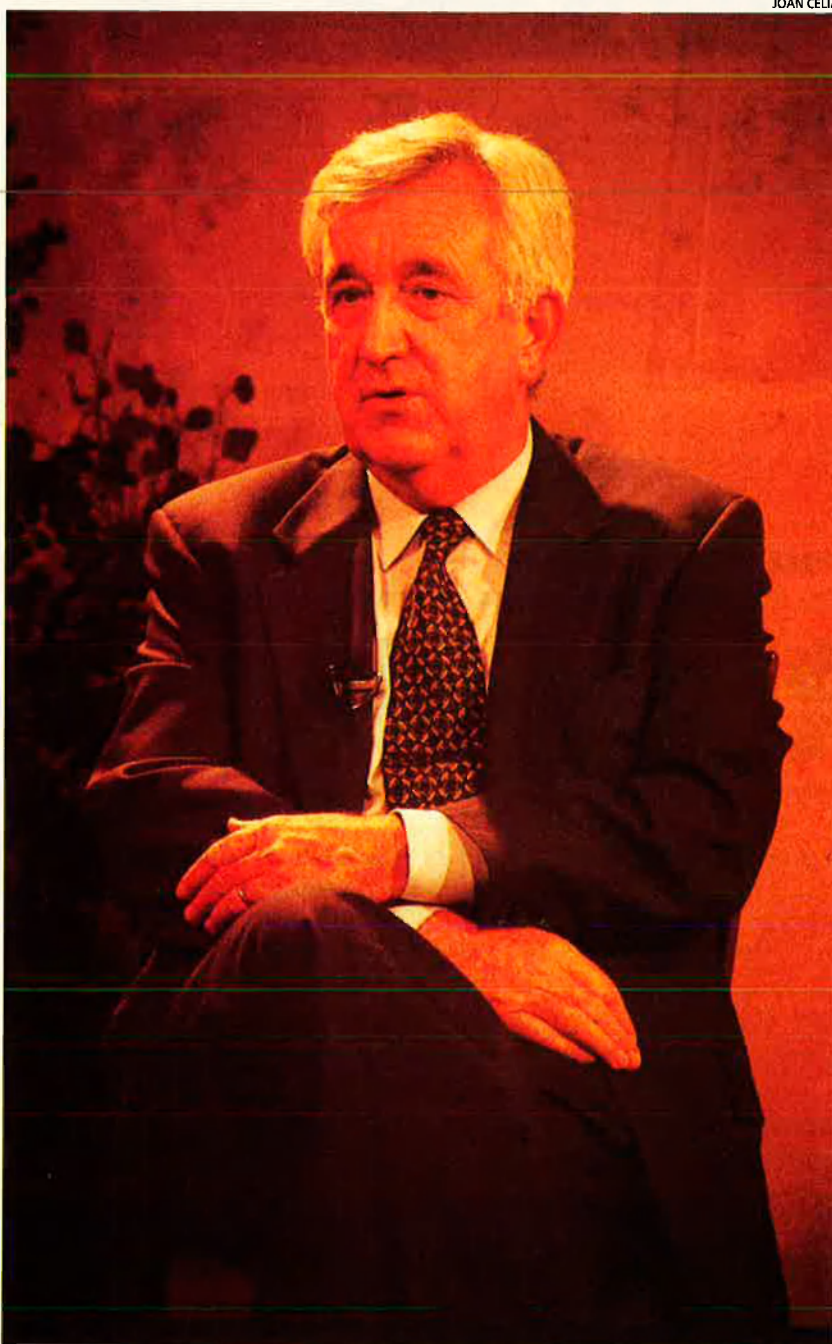

L'hora més amarga

Gabriel Cañellas, el president balear, es podria veure obligat a dimitir com a conseqüència de l'escàndol del cas Sóller. De fet, Aznar ha demanat el seu cap.

JOAN CELIA

Gabriel Cañellas. El seu cas ha deslligat dures crítiques contra el PP.

Divendres dia 14 de juliol, al matí, el president Gabriel Cañellas declarava a TVE: "Si m'ho demanen avui... jo per això he convocat la junta regional del PP a Balears per demà. Si m'ho demanen avui, plantejaré demà la meua dimissió de tots els càrrecs i serà el partit, aquí, qui decidirà". No va dir que dimitiria, sinó que "plantejaria" la dimissió. Així i tot s'esperava que la dimissió seria un fet en 24 hores. El punt de desconfiança pel que fa a les intencions de Cañellas es veia, només dues hores més tard, incrementat considerablement. Passades les dues el president del Parlament, Cristòfol Soler i la vicepresidenta, Rosa Estaràs, declaraven davant la premsa que l'informe de la comissió de conflictes no inculpava el Govern ni Cañellas. Soler, pel que fa a la continuïtat del president Cañellas, declarava: "jo no tenc cap dubte que ha de seguir". Estaràs, afegia: "ni jo tampoc, no en tenc cap dubte".

Què passava? El dia anterior es considerava segur que Gabriel Cañellas dimitiria. S'havia allunyat, aparentment, el perill que el president creàs un partit regionalista, a l'estil d'Hormaechea. Però en el moment de tancar aquesta edició, divendres horabaixa, res no hi ha de segur. L'alternativa més lògica seria, d'acord amb la successió dels esdeveniments dels darrers dies, que Aznar reiteràs a Cañellas la necessitat de dimitir. Que Cañellas, que vol una sortida honorable, convocàs la junta regional, que li transmetria la seva solidaritat i el suport absolut i davant d'aquest òrgan màxim del PP fes pública la dimissió per no perjudicar la imatge del PP, però reiterant la seva innocència. Tot seguit orientaria el partit cap a la selecció del seu substitut. Això semblava el divendres la sortida més lògica.

I si no hi ha dimissió? O si dimiteix com a president del PP, però no com a president del Govern i espera, amb el suport quasi absolut del partit, que sigui Madrid qui mogui peça? Forçarà Aznar a expulsar-lo? I si, a la fi, trenca? I si Aznar s'ho repensa?... Hi ha un fum de combinacions i segurament fins dissabte no hi haurà res de segur. En tot cas divendres la confusió era considerable, sobretot per la posició d'Aznar, que al migdia, a València, assegurava que no havia vist les conclusions de l'informe de la comissió de conflictes. José María Aznar no l'havia vist i, en canvi, la vicepresidenta Estaràs i Cristòfol Soler, sí?

Passi el que passi el fet és que el cañellisme està ferit, i molt greument. Després de 12 anys al capdavant del Govern, Cañellas ha hagut

Joan Verger podria ser el substituït de Canellas, però n'hi ha d'altres. Verger no és cañellista. Si finalment Canellas dimiteix i pot ordenar la seva successió, Verger no serà president. Tots els números els té la jove vice-presidenta Rosa Estaràs. Però en l'actual situació de confusió i crisi no es descarta que el liberal Verger pugui ser el recanvi. En aquest cas hi hauria hagut, probablement, un vertader enfrontament entre els dos sectors del PP, els cañellistes i els més o menys crítics. Encara hi ha altres possibilitats: el conseller d'Economia i Hisenda, Jaume Matas, o el president del Parlament, Cristòfol Soler. La qüestió fonamental és saber si Canellas controlarà la successió.

d'afrontar, un mes després de la seva investidura, les hores més amargues. Només tres setmanes abans ningú no s'esperava el que vendria. Tots els representants del PP, amb el president al davant, negaven qualsevol imputació en el tema de les presumptes comissions il·legals derivades de la concessió del túnel de Sóller: "no hi ha cap condemnat, ni tan sols cap inculpat. Això no és com el cas FILESA on sí que hi havia inculpats. Aquí no, aquí només hi ha una investigació de la policia i una denúncia, que encara no sabem si s'arxivarà o no". La conseqüència d'aquesta argumentació era òbvia: no calia presentar cap dimissió. No hi havia responsabilitats polítiques.

A Madrid ja els anava bé, aquesta excusa, almenys fins aquell moment. Durant dotze anys, escàndol darrere escàndol —els primers són de 1984, un any després de prendre possessió— Canellas no va ser una preocupació per al PP de Madrid, més ocupat a cercar un líder per enfrontar-se a González. Madrid era molt llunyà, "distint i distant", que diria Calvo Sotelo. Des de fa anys s'atribueix a Canellas una frase premonitòria: "Mentre a Madrid el PP perdi, aquí no tendrem problemes".

Els problemes començaren quan el PP d'Aznar veu oberta una escletxa per fer mal, molt de mal, al PSOE: la corrupció. Gràcies als escàndols socialistes el PP avança posicions a una velocitat increïble. En només tres anys —algú s'imaginava l'estiu del 1992, en plena eufòria olímpica i de l'Expo, que ara Aznar estaria a punt de ser president?— el PP se situa a les portes del poder. La tàctica política del PP és simple: atacs despietats contra els socialistes, font de totes les corrupcions.

L'estiu de 1994 esclata a Mallorca l'escàndol Brokerval. Des del principi la premsa local relaciona l'entorn de Canellas amb l'agència de valors. A poc a poc van sortint informacions que impliquen certes persones del PP. A mesu-

ra que els mesos passen, les notícies cada vegada són més i més aclaparadores i confirmen el triangle que s'inicia amb Brokerval, que continua amb el túnel de Sóller i que acaba en el PP. Quan es comença a filtrar la investigació de la policia i IU de Balears presenta una denúncia per prevaricació continuada contra el Govern de Canellas en el tema del túnel l'afer supera l'àmbit estricte de les Illes i passa a ocupar espais en la premsa de Madrid. Aleshores la cúpula dirigent del PP comença a preocupar-se. Les eleccions s'acosten i un escàndol d'aquestes característiques, que cada dia s'infla més, seria nefast per les aspiracions d'Aznar. Què s'ha de fer? Qualque cosa, evidentment, però ningú no sap què. El dia del debat sobre les cintes del CESID José María Aznar pretén donar una lliçó a Felipe González sobre les diferències entre responsabilitats polítiques i responsabilitats legals. El president li contesta, si fa no fa, que el PP és hipòcrita perquè un dirigent del seu partit —no el cita— aplica el contrari del que diu el líder de l'oposició. Aznar contesta, amb rotunditat i duresa, que les responsabilitats polítiques s'han d'assumir al marge de les legals, "*sean de otro partido o sean del PP*". Si Canellas veia el debat, de segur que una suor freda li va recórrer el cos. Aquell dia, a Madrid, el PP marcava el començament de la fi de Canellas. Es complien dotze anys d'una reunió, curiosament també a Madrid, al despatx del financer Carlos March, en què Canellas i Jeroni Albertí signaven l'acord que possibilitaria la primera presidència de Balears pel PP. Madrid va crear el president Canellas i Madrid l'ensorrarà. Madrid no és tan lluny com Canellas creia.

La crisi. Tot i que a Madrid es cuinava el plat de la dimissió de Canellas, a Mallorca ningú no es creia que ni tan sols hi hagués taula parada. En realitat tothom —govern i oposició— estaven convençuts que no passaria res, que pel cap alt enviarien Canellas a Madrid, fent-lo senador, o potser aguantaria la legislatura i després es retiraria amb algun càrrec. Però les darreres setmanes les informacions sobre el cas Sóller exploten a Madrid: ocupen portades de diaris, són motiu de comentaris a les tertúlies, obren informatius de ràdio i televisió... Els *gurus* conservadors comencen a demanar des de les seves tribunes el cap de Canellas. Fa 15 dies s'anuncia que la comissió de conflictes del PP enviarà a Palma dos comissionats per investigar. A Mallorca, Canellas considera "molt normal" aquesta circumstància. La "normalitat" hauria implicat que els investigadors parlassin amb el PP, s'adonassin que tots els papers estan en ordre, que de moment no hi ha inculpats i, per tant no hi cap més alternativa que esperar. Però no va ser així. Els dos comissionats arriben el cap de setmana —del 8 i 9— i comencen una sorprenent ruta. No van a veure només dirigents

del PP. Demanen entrevistar-se amb empresaris, amb banquers i fins i tot amb certs polítics —que no són del PP. Quan Canellas i el seu entorn coneixen la identitat d'alguns d'aquests entrevistats, els nervis apareixen. Per què van a veure aquesta gent? Què volen que els diguin? I sobretot: qui ha fet la llista? Perquè és evident que qualcú des de Mallorca ha fet la llista. Qui? El motiu comença a ser clar: al marge que no es trobin responsabilitats penals, les responsabilitats polítiques —com deia Aznar— seran reclamades. Les sospites que hi ha persones interessades a Mallorca a destruir Canellas prenen força. Per ventura són del mateix partit, o per

JOAN CELIA

“En tot això l'únic que hi ha d'obscur és la boca del túnel”, va dir, amb aplom, Canellas quan varen aparèixer les primeres informacions periodístiques que implicaven el PP en el cobrament de suposades comissions il·legals. Però els mesos han passat i els esdeviments han portat Canellas al límit. Ara aquella boca tan fosca amenaça de menjar-se el president.

ventura són els sempre presents poders fàctics illencs, els mateixos que ajudaren a crear el president que ara pensen que ja no els serveix. El dilluns 19, Canellas no és localitzable enlloc. Ja ha transgredit que la investigació és seriosa, no han vingut a cercar excuses exculpatòries. Sembla, més aviat, que han vingut a cercar excuses inculpatòries que serveixin a Aznar per demanar a Canellas que es talli el cap.

El dimarts 20, Canellas se'n va a Madrid amb els comissionats per entrevistar-se amb Aznar. El castellà demana al mallorquí que dimitiesqui, que trobi ell el moment més oportú, que sigui una sortida amb honor, però que dimitiesqui, i que no esperi molt a fer-ho, perquè les respostes han de ser ràpides. Retardar-ho fa molt de mal al PP i en vespres electorals això no es pot permetre. Canellas contesta que no té cap responsabilitat, que no està inculpat ni ell ni cap membre del Govern. És inútil. Aznar considera que el cost d'imatge, i electoral, seria massa gran. És necessari un cap servit als voltors d'una opinió pública molt sensibilitzada en aquests temes. Les dosis de demagogia que tan bé han anat al PP en el tema de la corrupció, ara es tornen contra el mateix partit. Canellas haurà de pagar, al capdavall, per mor de les corrupcions socialistes, els seus grans enemics. Ironies del destí.

El postcanellisme. Què passarà? Aquesta és la pregunta que tothom es fa. Estava previst

que el dissabte dia 15, després de tancar aquesta edició, Canellas reunís la junta regional, de la qual sortiria la posició oficial del PP de Balears. N'hi ha moltes possibilitats, però les més versemblants insinuen una dimissió de Canellas. No es pot descartar res. Si no hi ha dimissió i el nucli dur del PP es tanca entorn de Canellas, el pols de força Canellas-Aznar estarà servit, i les conseqüències són inimaginables, fins i tot caldria esperar una ruptura. Podria passar que Madrid fes anques enrere, però no és gens probable. L'únic que sembla més lògic és la dimissió. I després?

Quatre noms apareixen com a possibles substituïts: Joan Verger, ex-president del Consell mallorquí, Rosa Estaràs, vice-presidenta del Govern, Jaume Matas, conseller d'Economia i, a darrera hora ha aparegut aquest nom: Cristòfol Soler. Se suposa que la junta regional de dissabte passat —sempre que s'hi hagi produït la dimissió— haurà elegit successor. Però els dos corrents interns del partit podrien forçar una situació de crisi. Per què? Perquè les divergències entre el sector canellista i l'anomenat liberal són cada vegada més evidents. El sector liberal, l'encapçala —sempre extraoficialment i mai de manera organitzada— l'ex-president del Consell, Joan Verger. Verger s'ha allunyat clarament dels últims escàndols i no ha tingut cap problema a declarar que tot l'afer tenia un gran cost, per Canellas i pel PP. Si fa no fa les mateixes argumentacions que se sentien per Madrid. Verger té experiència de govern i té considerables suports dins el partit, però l'entorn presidencial no l'acceptarà, s'estimen més que sigui Rosa Estaràs, la jove vice-presidenta (29 anys) qui assumesci el poder. Segons diverses informacions, Madrid veuria bé aquesta opció. Estaràs representa la joventut i convenientment apadrinada podria ser una solució. El conseller Jaume Matas és considerat com un home molt preparat, i podria ser un bon substitut, però és poc conegut dins el partit. El president del Parlament, un home institucional, pel càrrec que ocupa des de 1987, podria ser una solució acceptada per les parts en el cas que s'obrís una verdadera guerra per la successió.

Canellas atrinxerat o nou president. Aquestes són les opcions més reals. La possibilitat d'eleccions, encara que es produís una ruptura del grup parlamentari a causa d'una sortida del tipus Hormaechea, no la preveu l'Estatut.

Passi el que passi queda en l'aire una pregunta. Si Aznar obliga Canellas a dimitir, no pot crear un precedent suïcida? Perquè no es pot oblidar que per moltes sospites que hi hagi i per molts indicis que es vulguin veure, avui per avui cap jutge ha inculpat ni Canellas, ni el seu govern ni cap conseller. Dimitirà Aznar davant la primera investigació judicial, o la primera denúncia, que hagi d'afrontar ell com a president?

Miquel Payeras